

Szerkesztői iroda:

Piacsor, Kapeller-ház

hova

a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.

hova a hirdetések s előfizetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasárnapon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Helyben házhoz hordva, vagy

vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 4 frt.

Fél „ . . . . . 2 „

Negyed „ . . . . . 1 „

HIRDETMEYNEK DÍJA:

3 hasábos petit sorért, vagy ennek

helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

HETI SZEMLE.

A hét legfontosabb eseménye a magyar és osztrák delegációk ülése Bécsben. Mindkét delegáció a kitűzött időben, április 15-én külön-külön megtartotta első ülését. Az osztrák delegáció üléseben az öreg Schmerling lovag elnököl. Elnöki megnyitó beszédében elismeréssel emlékezik meg hadesapataink kitaró derék magukviseléséről, melyet a dalmáciai és hercegovinai lázadás leverése körül tanúsítottak. Hangsúlyozza továbbá, hogy az occupált tartományok hova tartozása függő kérdésének elvégre meg kell oldatnia és pedig oly képpen, hogy nevezett tartományok végleg kebeleztessenek be az osztrák császárságba.

A magyar delegáció gyűlésén Haynald Lajos bíbornok-érsek elnököl. Haynald bíbornok-érsek is nagy elismeréssel emlékezik meg elnöki megnyitó beszédében hadesapataink vitézségéről és fáradhatatlan kitartásáról, melynek az újabb hadjárat folyama alatt oly fényes jeleit adták. A megnyitást ünnepélyességet véget érve, mindkét delegáció előtt felolvastatták a közös kormányzat megjavazandó újabb politikáról előterjesztése.

Ezen javaslat szerint 23.733.000 frt megjavazását kéri a közös kormány a delegációktól, mely összeg a hadjárat további költségeinek fedezésére, továbbá a Dalmáciában és Hercegovinában építendő utak, hidak, laktanyák, várak építésére lesz fordítandó. Ezen újabban kért 23.733 ezer frt póthitelből a quota aránya szerint Magyarország terhére: 7.452.162 forint esik.

Mindkét delegáció kebeléből albizottságokat küldött ki, hogy a megállási hiteltől szóló előterjesztés ügyében készítsen javaslatot. — A magyar delegáció albizottsága április 18-án ülést tartott Tisza Kálmán elnöke alatt s az előterjesztést beható tanácskozással alá vette. Kormányfőink abban fáradoznak, hogy a póthitel összeg lehetőséig minél lennebb szállítsanak s az anxio kérdése mellőztessék. Ezen törekvést határozottan támogatja gr. Andrássy Gyula volt külügyminiszter.

A magyar delegáció négyes bizottságának április 18-án tartott ülésében, melyben résztvettek: gr. Kálnoky külügyminiszter, Szilágyi József közös pénzügyminiszter, Bylandt Rheidthadügyminiszter. A magyar kormány részéről: Tisza Kálmán kormányelnök, gr. Szapáry pénzügyminiszter, br. Kemény Gábor keresk. miniszter, Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter, Szende Béla honvédelmi miniszter stb. — Baross Gábor bizottsági előadónak több pontból álló interpellációjára Szilágyi közös pénzügyminiszter válaszolja, hogy a fellázadt tartományokban a közjövőköltségek roszszul folynak be; a népesség száma, főleg a föllázadt vidékeken, nagyon alászállott; a muhamedánok kivándorlása az ujonczozás kihirdetése után közvetlenül nagy mérvet kezdett magára ölteni, most már azonban a kivándorlás esőkkent. Gr. Kálnoky külügyminiszter azt feleli, hogy az occupált tartományokat, melyekért a birodalom oly nagy áldozatokat hoz, mind szorosabbra kell Ausztria-Magyarországhoz vonni, a teljes annektálás idejét azonban elérkezettnek még nem látja. Bylandt Rheidit kijelenti, hogy a lázadás ereje tényleg megtörtetett, a Krivosje egészen el van foglalva s a pacificatio teljes végrehajtása a közel jövőben várható; a közös kormány ragaszkodik az ujonczozási rendelet végrehajtásához.

A magyar delegáció négyes albizottsága április 19-én szintén gyűlést tart, melyben a közös kormány által kért póthitel kérdése tovább tárgyalván, Baross bizottsági előadó ajánlatára a bizottság a 23.733.000 frtból töröl 2 millió 33 ezer frtot, 21 millió 700 ezer forintot megjavazására ajánl oly módon, hogy ezen összegből 5 millió 669.000 frt erődítmények, laktanyák, katonai utak, ösvények építésére fordítsassék.

Hir szerint a közös kormány az 1883-ik évre Bosznia és Hercegovinára fordítandólag újabban 30 milliót fog kérni. Szilágyi közös pénzügyminiszter Bécsből jövő hírek szerint közös pénzügyminiszteri állásáról lemondani szándékozik.

A delegációktól kért összeg nagysága ugylátszik a magyarországi közvéleményre visszatetszőleg hat. Vasmegeve folyó hó 23-án e tárgyban

négyülést fog tartani és tiltakozását fogja kijelenteni Magyarországnak ezen újabban szándékolt nagymérvű megterhelése ellen.

Horvátországban az országgyűlési pártok, melyek egymással szemben legalább látszólag még csak imént oly elkeseredett küzdelemben állottak, egy kérdésben teljes egyetértésre jutottak, és ez a kérdés: hogy Fiume Horvátországhoz tartozik. Ezen kérdésben nincs véleménykülömbőség közöttük. Legalább április 18-án, mikor a horvátországi gyűlés a fiumei ügyben kiküldendő országos bizottság tagjait a maga részéről megválasztotta, nagy egyetértésben volt abban, hogy Fiume Horvátországhoz tartozik. — Nem is volna rosz hovatá tesztvéreinkre nézve, ha Fiumét kikötőjével együtt, melynek kiépítése annyira pénzünkben áll, magyar nagylelkűséggel nekik ajándékoznák oda. De mivel arra a szép tengeri kikötőre nekünk is szükségünk van, Horvátország országgyűlési pártjainak e kérdésben meglátó (!) szép egyetértésve fogja beérni.

A fölkelés területén folyton fordulnak elő apróbb ösztölközések csapataink és barangoló fölkelő bandák között. A fölkelés tüze kialvó félben van ugyan, de teljesen kialvva még egyáltalán nincs. Még a Krivosjében is folyton mutatkoznak imitt-amott apróbb fölkelő bandák. A gerkováci szikla magaslata még mindig a fölkelők birókában vannak s hadesapatainkra ezen magaslatakat elfoglalásának nehéz feladata még mindig várakozik. Főleg az élelem szállítása jár ott nagy nehézségekkel, a menyinyiben a portyázó fölkelő csapatok támadásait általán most már csak ezek ellen intézik. A mint Bylandt Rheidit közös hadügyminiszter a magyar delegáció négyes bizottsága előtt április 18-án ki is jelentette az ujonczozás a lázadó tartományokban minél előbb végre fog hajtani.

Az egész héten erősen tartotta magát Ignatieffnek belügyminiszteri állásáról való lemondása,

TÁRCZA.

Nőm emlékkönyvébe.

Gerlepár ül a fészeken
Csieseregnek, búgnak,
Nem ismerik még híret se
Szenvedésnek, búgnak.

Sűrű lomb közé vonulnak,
Nem világnak élnek,
Boldogságuk csak egymásnak
Zengi el az ének.

Ha hajnal kél gyöngyharmaton
S előtti bíborát,
Ha zsongó méhe esőkössa
Virágok himporát, —

Ha szállt az est s a nyári őj
Leplet von a tájra:
Mindig csak boldogság mosolyg
Búgó gerlepárra.

Othonok nem ismeri más,
Csak a játszi szellő,
Hogy lánson a földön édent,
Ide gyakran eljő.

Sokszor látja, megirigylti,
Nem titkolja többé,
Elsusogja, hogy a fészek
Nem kettőé, többé.

Elsusogja hegy s völgy felett,
El a zöld virányon,
Hogy kihallá a lomb közl:
„Édes kis leányom.”

Dr. Boros Gábor.

A SÖTÉT VILÁGRÉSZEN ÁT.

Stanley útazása Közép-Áfrikában.

IRTA: ROHLFS GERHARD.

(Folytatás.)

Bármily szűkre is volt szabva ideje, páratlan erővel a kitűzött órára mindent rendbe hozott. Stanley Angliából három kísérőt, illetve szolgát vitt magával, Barkert és két matrózt, a Poecok testvéreket. Több kutyát is vitt, de ezek a „sötét világrész” gyilkoló éghajlatát nem bírták elviselni. Felszerelése minden tekintetben mintaszerű volt. Szétszedhető esőnaka is vitt magával, a „Lady Alice”-t, melynek a Nyanza körülhajózásánál és a Congon tett útjában megbecsülhetetlen hasznát vette.

Stanley 1874. évi szeptember 21-én kötött ki Zanzibarban és Közép-Áfrikának bentazása 2 év, 4 hónap és 20 napig tartott.

Utazónk már Livingstone keresése alkalmával is volt Zanzibarban, a minek reá nézve most számos előnye lett. Számos teherhordót és szolgát talált itt, kik már akkor is, szolgálatában állottak és kiknek hűségét, megbízhatóságát kipróbálhatta. Zanzibarba érkezte és az idő óta, mely alatt a Rufidschi folyam kikutatása ezéjából onnan távol volt, Stanley az araboknál mindig a legjobb emlékezetben állott. Ők el nem felelték, hogy „Stanley volt az, ki az öreg fehér embert — Livingstone — Udschidschiben föllelte; nem felelték azt sem, hogy jellemének kiváló vonásait embertársai iránt tanúsított bőkezűsége és barátsága képezték. Így aztán nem lehet azon sem esodálkozni, hogy mindenfelől öznöltek az emberek, kik Stanleyt kísérisi akarták. És ha azt beszéli, hogy Európából 10000, Amerikából 5000 fehéret könnyűszerrel vihetett volna. — benszültek is voltak elegenden, kik készen állottak, hogy az ismeretlen világrészbe való behatolásnál vele menjenek.

A leggodosabb válógatás daczára is gyilkosok, rablók elég bőven jutottak a csapatba. Most „Schaure”-t (tanácskozást) tartottak. Az angol consul előtt szerződés kötöttet, minden ember 4 havi előleget kapott, az összes máha pedig, 18000 angol font (8165 kg.) 60—60 fontos csomagokba osztályoztatott. A teherhordás tehát ily módon 300 embert vett igénybe. Most 6 arab Dhow-on, Zanzibarból átkeltek a szemben fekvő Bagamoyoba 1874 évi november 12-én.

Mily kellemetlenségei voltak utazónknak már utja elején is! Alig telt el három óra, már egész Bagamayo forrongott. „A fehér ember elhozta Zanzibar összes rablóját, gyilkosait, munkakerülőit, hogy a várost elfoglalja.” Es a midőn a nyugalmat nagynehezen helyreállította az igaz bünsök megbüntetésével, újabb tanácsot tartott és megígérte embereinek, hogy két nap mulva belebb mennek. Most végre csend lett.

1874. évi november 17-én, reggeli 9 órakor el is indultak. Az ut irányja párhuzamosan haladt a további utazók által leirt iránynyal, csak hogy 30 mélel felebb észak felé. Eleinte a vidék nagyszerű volt, de a talaj mindinkább emelkedett, úgy hogy az expedicio decemember közepén már ezer méter magasságban volt a tenger színe felett. Így értek Mpwapwaba, hol szemlét tartott emberei felett. És kitűnt, hogy 50-en már elhagyták az expediciót, mielőtt még Mpwapwaba értek; a részükre kifizetett előleget de gyakran még a fegyvert is magukkal vitték. A gyöngébbeket különben is hátra kellett hagyni és ebből kitűnt, hogy a legezészerűbbnek látszó intézkedésekkel sem lehet az embereket kötelességük teljesítésére szorítani.

Ez alkalmából mondja Stanley azon szavakat, melyeket minden afrikai expedicióra vállalkozónak emlékében kell tartania. „Ha mindazon emberek hiven teljesítették volna szerződésüket és ígéreteiket, bármily tamadásnak is sikeresen ellenállhattunk volna, mert már csapatunk nagysága is tiszteletet gerjesztett volna oly vidékeken és oly néptörzsek között, hol eskakis az erőt és hatalmat tisztelik.”

A szép és gazdag vidékeket csakhamar elhagyott, pusztá tájak váltották fel, megkezdődött az esőzés és hogy mily szomorú sorsa volt az expeditionnak, arról utazónk egy magánlevele tanuskodik, melyben Zingében töltött karácsonyi ünnepeit írta le: „Hét láb széles, nyolc láb hosszú, a közepén egy rud által alátámasztott sátorban lakom. Minthogy tegnap egész nap esett, sátrunkat át-és átmedvesedett talajon kellett felültünk, melyet az ideoda járó szolgák vastag, de folyó iszappal vontak be, melyen minden egyes lábnyom, cipőpárt, köröm meglátszik. A sátor falait ujnyi vastagságu sár borítja, a fedeltakaró össze van csavarodva, az egész menedék oly kevés vigaszt nyújtó, oly nyomorult kinézésű, hogy csak növeli nyomorúságomat, mely pedig az iszapba belenyomódott saját szerű, hierogliphalakú rajzok láttára is

vagyis helyesebben lemondásának híre. Helyét egy Sivaloff nevű ur foglalná el. — Ignatieff bukása az orosz panszláv pártnak egy újabb vereségét jelentené. Legújabb hírek azonban Ignatieff lemondása felől keringő híreket teljesen alaptalanoknak állítják. Általában ugylátszik, hogy az orosz birodalomban nagy a fejtelenség. A forradalmi párt folyton tért hódít. A vasutak alatt újabb aknákat fedeztek fel. A zsidóüldözés újabb roppant mérveket öltött. Ápril 11-én Balta orosz városban a zsidókat megrohanták, közülük több százat megsebesítettek, házaikat lerombolták úgy, hogy 1000 ház közül csak 16 maradt épen, a kár csak itt 3 és fél millió rubelre megy. — Moszkából 5000 zsidó vándorol ki a minden emberiséget levetkezett üldözések miatt. — Volchyniában meg a lengyel földbirtokosok birtokait gyűjtik fel a parasztok.

A portával is kellemetlensége van Oroszországnak. Ugyanis a kárpótlást Oroszországnak azon egyszerű okból, mert nincs pénze s megfelelő biztosítékot sem akar nyújtani. E miatt a viszonyok a két állam közt annyira feszültek, hogy Novikoff konstantinápolyi nagykövét készült a török fővárost odahagyni.

A „Deutscher Schulverein“ ellen.

Még nincs vége a német ajku hazafiak tüntetésének. Megemlékeztünk volt lapunk közlelbi számaiban nagyjában valamenynyiről s most kézzelggyel emlitünk föl még egy párt a jelentősebbek közül.

Érdekes tudni, hogy eddigél 68 német lakosságu város, illetőleg falu tiltakozott a berlini nagy tudós professorok igazgatási, valamint a szász atyafiak rettenetes kármája ellen. És pedig:

Ott van első sorban Temesvár, Pánesova stb., mint első szóvivői a németellenes mozgalomnak.

Ott van a Szepességben 16 helység Késmárk, Igló, Poprád, Béla, Nagy-Lomnicz, Nagy-Szalók, Hunfalva, Leibicz, Menyhárt, Durand, Majerka, Matdur, Mühlentbach, Bussócz, Zsákócz, Forberg.

Torontálme gyében 38 helység: Csátád, Perjámos, Német-Szent-Péter, Szaravolla, Német- és Szerb-Nagy-Szent-Miklós, Német- és Szerb-Csanád, Keglevich-háza, Triebswetter, Dugoszelló, Albrechtstör, Marienfeld, Vizesda, Lovrin, Gottlob, Bogáros, Ujhely, Sándorháza, Billét, Nagy-és Kis-Fécsa, Gyertyámos, Csenej, Aurél-háza, Ujvár, Német-Czernya, Zsombolya, Hunfeld, Mastort, Szt-Hubert, Ostern, Grobác, Konstanca, Nákófalva, Párdány, Klek és Nagy-Kikinda.

Bácskában négy nagy község: Apatin, Bács-Almás, Hódságh, Cservenka.

Hasonló mozgalom volt Verseczen, hol a népgyűlésen háromszáznál több polgár jelent meg az egyhangu vissza utasító tiltakozás kijelentése végett.

Homoliceon (Határvidék) husvét első napján utasították vissza a hazug vádakat, alaptalan ráfágásokat és illetéktelen s szükségtelen beavatkozást. Csátádon másodnapján volt óriási népgyűlés.

Gölniczbányán f. h. 16-án hoztak tüntető határozatot, mely következőleg hangzik:

elégge nagy stb.“ Ráadásul még veszekedés támadt a kiserők között, betegség és más kellemetlenségek szaporították a bajt.

Epen 1875 évi január 1-én Tschalela helységből kiindulva, Stanley elhagyta a nyugati irányt és északra fordult. Az akadályok száma most sem fogyott, az expeditio élelmi szerekben hiányt szenvedett, a sűrű eszerek is majdnem lehetetlenné tették az előrehaladást. Az élelemhiány éhséggé fejlődött, midőn az épen nem barátságos Warimik területre értek, kik különben a tenger-vidék legszebb embertörzsét képezték. Mindehhez járult még, hogy Pockok Edwardot és három Wangwant, kik életveszélyesen megbetegedtek, hordágyakon kellett szállítani, sőt az előbbi nem bírta a hagymát elviselni és Tschwinguban meghalt.

A kiseret elővigyázatlansága sokszor igen veszélyes dolgokat szült. Így egy alkalommal a Stanleyt kísérő wangwanok egyike tejet lopott a vingataktól és ez majd háborút eredményezett. Az expeditio néhány tagját, kik távolabb maradtak a főcsapatól, megtámadták, megsebeztek, sőt meg is ölték. A wangaturokkal meg épen útközetre került a dolog. Stanley kénytelen volt táborát palisadánccokkal körülvenni, a környező erdő területet mintegy 200 méternyire kivágatta és így aztán nyugodtan nézhetett a vadak támadása elé. Minden roham diadalmasan vissza is veretett; de a nyugalom csak akkor állott helyre, midőn maga az expeditio vette át a támadó szerepét. A közel falvakat Stanley kénytelen volt elpusztítani és végre csapatját utnak indítván, ostrom alá vetette a sziklahegyet, melyet a wangaturok vár gyanánt védelmeztek. A nyakra-főre menekülő ellenséget azonban nem üldöztette.

„Tudtuk, beszéli az utazó, hogy többé nem fognak minket hántani. Néhány fegyverünk az ellenség kezébe került, de azokat újra visszavettük. Midőn a harmadik nap estéjén összeszámoltuk veszteségünket, kitűnt, hogy huszonhárom emberünk elesett, három megsebesült, hogy tizenkét fegyverünk elveszett és négy láda töltényt felhasználunk.“ Összesen ötvenhárom emberrel kevesbedett a csapat létszáma. De az erélyes fellépés használt és vadak felhagytak a támadással.

Végre termékeny, gazdak tájakra és barátságos törzsek közé jutott az expeditio. A vendégszerető Monbiti faluból a gazdag Usukumaba értek, hol az utas mindig kap ennivalót, csak pénze legyen elég. Pénz alatt per-

„Közel 700 éve annak, hogy őseink német tartományokból ide telepedtek s e hosszú időközben a magyar alkotmány oltalma alatt sok kedvezményt élveztek. Érköléseiket, szokásaikat és nyelvüket megtarthatták, de hazafiai kötelességeiket is híven és készségesen betöltötték, a magyar nép minden jó és balsorsát híven megosztották, annak nyelvét pedig mindenkor előszeretettel tanulták. Magyarországon meg mindig boldog megelégedésben éltek. Mi utódok pedig büszkék vagyunk arra, hogy a jeles magyar nemzet hűséges fiai lehetünk. Fájdalmasan hatott ránk az a hír, hogy egy külföldi, reszultárisított egylet azt tüzte feladatául, hogy az itt Magyarországon állítólag elnyomott, valóságban azonban a magyarokkal mindenben egyenjogu német ajku lakókat oltalmába vegye. A német hírlapok, nevezetesen a „Frankfurter Journal“ alaptalan, majdnem rajongó kifakadásait figyelemre nem méltatva, nagy felháborodást okozott köztünk a „Deutscher Schulverein“-nak a magyar miniszterelnökhöz intézett nyilt levele, melyből felismerhetlenül megérthető, hogy igaztási törekvéseiknek végeztélja az, hogy a Magyarországon eddig soha nem létezett német kérdést fölbolygassák. Igaz, hogy anyanyelvünk folytán a nagy Németországgal szellemi összeköttetésben vagyunk, de ez még nem jelentheti azt, hogy mi politikailag Németországhoz tartozunk, avagy a német oltalom és idegen segély igényberételének szükségét érezzük. Okosabban eszelekednek a Schulverein, ha állapotainkról személyesen szerezne meggyőződést itt körünkben és nem hallgatna néhány elégedetlen erdélyi német roszakaratu sugdosásaira. Ennek folytán Gölniczbánya város polgárai mint Magyarországs és a magyar haza hűséges fiai, a „Deutscher Schulverein“-nak belügyeinkbe való jogosulatlan beavatkozását ünnepeles tiltakozásunk mellett ezenen határozottan visszautasítjuk, és kijelentjük, hogy magyar hazánknak minden időben megörzött honzeretétünket kilitásba helyezett segélyvel soha föleselelni nem fogjuk, de mint eddig, ugy ezentul is a forrón szeretett magyar hazának örökké hívei maradunk.“ E határozat elfogadása után a népgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy ez a Schulvereinnek megküldetik és a népgyűlés jegyzőkönyve a városi levéltárba helyeztetik el.

Új-Aradon ugyanakkor volt népgyűlés, melyen nagy számmal jelentek meg a német ajku polgárok Zádorlak, Zsigmondháza, Kis-Szentmiklós, Új-Arad, Lippa, Orezifalva s más községekből. Az egyhangulag hozott határozati javaslat következő volt:

„Miatán némely nyugtalan erdélyi szász által koholt roszakaratu rágalmak alapján külföldön, nevezetesen Németországban elterjedt hazug és gonosz vádak emeltettek a magyar nemzet ellen, mintha Magyarország német lakósa a magyar nemzet által elnyomatának és üldöztenének, a német Schulverein, roszakaratu bujogatók által vétúra vezetve, a magyar nemzet ellen agitációkat indított meg; miután a német Schulverein némely tagjainak határtalan szemtelensége annyira megy, hogy a német ajku magyar hazafiak által ez ügyben tett önkényes nyilatkozatokat minden képzeltető gyanúsítással illetik és egyes tiszteltreméltó egyéniségek kiesnylése által akarják gyengíteni alptalan állításaik megeazafolasának hatását, mint becsületes és békés polgárok szent kötelességünknek tartjuk, szabad akaratból, menten minden befolyásolástól, férfisan és nyiltan kimondani, hogy mi, mint minden német ajku magyar honpolgár, legteljesebb mértékben élvezzük a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, oly mérvben, a mint az nem minden államban található, megosztva azokat minden nemzeti-ségi különbség nélkül, magyar testvéreinkkel, hogy mi

sze itt nem Mária Terézia tallérok értendők, milyenek Abissiniában és a tulajdonképeni Közép-Afrikában vannak forgalomban, — hanem inkább különféle áruk, csereeszközök. E czélből Stanley már Zanzibarból jó csomó portékát vitt magával: szöveteket, üvegyöngyöket, kendőket és vörös sapkákat, nagy és kicsiny, kerek és lapos gránátokat, melyek ép ugy, mint a vastag érzcsodrony-ból készült gyűrűk kiváló keletnek örvendettek.

Most a duszgadzog fensik termékeit az expeditio lábait elé rakták. Buza, gabona, bab, burgonya, sesam, kása és másnemű eledel bőven jutott, diunyie és egyéb kerti növény esakhamar vizszadta a csapat régi jó kedvét. Es Stanley sohasem farkukodott; már azelőtt is a „nyitott kezű fehér ember“ hízogó melléknevet kapta. Itt újabb teherhordókat szerzödtettek és Usihal kezdve, 600 miles távoliságban az ozeántól „igen szép és a baromtenyésztésre alkalmas vidék kezdődik, mely csak a Viktoria-Nyanzanál ér véget. Az elszörtan heverő szürke sziklatömegekről körülözve, végtelen közben nyulik el a legvarázsolóbb láthatár; bástyaszerű hegyek, hullámosan emelkedő dombok között dus termésű síkság zöldel, melyen nyájkra osztva ezer és ezer barom legel.“

Es mily jól esett itt a vándorlás a legjobb szándékkal elteit benszölöttek között. Midőn az expeditio lassu menetben felonyulva haladt, a benszölöttek százai kísérték, kik Stanley embereivel vidám tréfákat üttek és gondatlan, hangos nevetésükkel tanusították, hogy mennyire örvendenek az idegenek látásának. „Jertek még egyszer vissza“ szölanak midőn hazafelé tértek, miután mértőfödekg kísérték a csapatot.

A vidék mindig bujább lett, ugy hogy Stanley szavait idézve „a legelők a barmok, kecskék és juhok szörétől majdnem fehérek voltak.“ Végre elértek az első etappehoz. Nagy sokára eljutottak a Nyanza kék hullámaihoz. Százharom napig voltak utban, 70 nap esett a menetre, 33 a pihenésre. Összesen 11587 kilométer, naponkint átlag tehát csak 7 kilométernyi utat tettek. Ebből is láthatja az olvasó, hogy mily nehéz az utazás Afrikában. De egyelőre jó dolguk volt. A vendégszerető Kagehyi faluban Stanley expeditiojával kényelmesen elhelyezkedett és midőn kiserői, a Wanyamwezi meglátták a tavat, diadalénekeket zengtek.

Az első idő persze pihenéssel és azzal telt, hogy a benszölöttekkel barátságos viszonyba igyekeztek jutni.

sem a németnyelv használatában, sem kulturális fejlődésünkben a magyar nemzet által soha sem háborgattunk, mert nyelvünket iskolában, egyházban és közegben, a magán és közéletben szabadon használhatjuk, de a mellett igyekeztünk önszántunkból is elsajátítani a magyar államnyelvet s a törvényhozásnak ebbeli törekvéseit ennélfogva öszinte hálával fogadjuk; — hogy a nyelv és származás tekintetében németek vagyunk ugyan, de hű magyar állampolgárainak tekintjük és kívánjuk mások által is tekintetni magunkat; hazánkat, a királyi Magyarországot egész odaadással szeretjük, mint állandó polgárok szabadságainkkal megvagyunk elégedve s a magyarokkal és más nemzetbeliekkel testvéri egyetértésben élünk és élni akarunk. minélfogva minden ellenségeskedést a magyar nemzet iránt felháborodással határozottan visszautasítunk, néhány lelkiismeretlen erdélyi szásznak gyűlölködésre és viszályra czélzó magatartását megvetjük és kárhoztatjuk s a Schulverein hivatalan beavatkozása és gyámokdása fölött pedig jogos helytelenítésünket fejezzük ki.

Kívánjuk, hogy a zavartalan egyetértés a monarchia és a német birodalom között fennálljon, mert mi szeretjük és becsüljük a német nemzetet és a Schulvereinek is megadjuk a tiszteletet, a mig határait tul nem lépi. Eljen drága hazánk, Eljen Magyarországs!

A szepesi városokban a Deutscher Schulverein ellen való tüntetések czéljából tartott népgyűléshez még következők járultak: Telka, Szepes-Szombat, Strázsá és Matheócz német ajku polgárai kik tiltakoznak a Schulverein hazugságai ellen; kijelentve, hogy Németország után Magyarországon élveznek a németek legtöbb szabadságot. A szászok frakeziójának hazafiatlan eljárását a haza ellen való durva vétkezésnek tekintik s visszautasítják a D. S. illetéktelen beavatkozását.

A szepes-szombati városi képviselő testület szintén határozatot hozott a D. S. ellen, melyben, tekintetbe véve, hogy a szepesi németek elődjei mindig királyi jogokat és privilégiumokat élveztek a magyar királyok alatt s épen nem szándékoztak visszaköltözni Németországba, — de e mellett kötelességüknek tekintették megtanulni a magyar nyelvet, a magyarokkal mindég barátságos viszonyban éltek s ennélfogva határozottan visszautasítják a D. S. rágalmaikat s szerencsésekknek érzik magukat, hogy élhetnek, halhatnak a hazáért.

Ez ügygyel kapcsolatosan meg kell említenünk, hogy a szászok Erdélyben nagyon erőlködnek megmutatni a kézzelfogható bizonyítékok dacára, hogy mégis csak kell valaminek lenni a dologban, a miért a D. S.-t ök csupa jóakarattól fellovalták ellenünk.

Brassóban szász népgyűlést tartottak; a rezoluczióban kimondják, hogy: „segélyre szorult iskolák támogatása a Schulverein által törvényileg megengedett, politikailag agálytalan és kulturális tekintetben hállára méltó dolog.“ A hozott határozatban nincs egyetlen hazafias hang sem.

Nagy-Szeben se marad hátra a jobban. A környék öszszgyűlt s kimondta, hogy a szászok igenis jó hazafiak s a mit tettek, csupa merő hazaszeretetből teszik. Hansulyozzák a hűséget a haza és az uralkodó iránt; kimondták, hogy a szászok mint magyar állampolgárok németek akarnak maradni, — végül pedig elhatározták a Schulverein hálás üdvözölését.

A kellő világitás végett megemlítjük itt utoljára, hogy a brassói és szepesi lapok vagy általában nem is vesznek tudomást a német ajkuak hazafias tüntetéseiről, vagy ha igen is, jól felhigítják a saját faló szájuk ize szerint a tényeket.

Kagehyi Usukama országában az Utschambi kerülethez tartozik, miért is a kerületi fejedelmet és az ország királyát kellett megajándékozni. Aztán minden előkészület megtettek a tovább utazásra, de mindenké feltelt a „Lady Alice“-t tettek használhatóvá. „Es hét nap eltelte előtt a csolnak készen állott és hogy a vizen való tartózkodás némileg enyhíthessék, lehetőleg mindennel felszereltetett. Liszt és szárított hal, szövetek és gyöngyök, mindenféle apró de esetleg nagy hasznot hajtó csecsebecsek bőven jutottak a csomagok közé, ugy hogy elvégre már csak a legénység beszállása volt hátra.“

De most senkisésem akarta Stanleyt elkisérni. A tóparti lakóknak legsajátszerűbb fogalmuk van a „Niandseha“-ról. Szentül hiszik és azt beszélik, hogy a körülhajózása évekig tart, hogy a tulparton hosszú farkkal bíró emberek laknak, emberevők és másféle szörnyek lakják a tájakat és a távol meszeségbe vesző átellenes partok még csak fokozták a kifürkészendő terület titokszerűségét. Még Stanley saját embereire is elragadt a félelem.

— Onkénytesen elkisérne-e valaki? kérdé Stanley.

Mindenki hallgat.

— Még külön díjért, jó fizetésért sem?

Ujra esend; egyetlen önkénytes sem jelentkezik.

— Es mégis, ugymond, nekem mennem kell. Azt akarjátok, hogy egyedül menjek?

— Nem!

— Nos, hát mit? Mutassátok meg, kedveseim, azon derék embereket, kik önkénytesen csatlakoznak, hogy urukat a tó körül teendő utján elkisérjék.

Ujra mindenki hallgatott. „Midőn egyenkint elővettem őket, valamenynyien azt felelték, hogy nem tudnak a vizen megélni; mindegyikök roppant gyávanak vallotta magát.

— De hát mit tegyek akkor?

Mamon Sera (a vezetök egyike) így szólt: Ne kérdezd őket uralm. Jelöld ki kiserőidet parancsolddal. Valamenyi embered a te gyermekek és engedelmeskedni fognak neked. A mig ugy bánsz velük, mint barátiddal, egyikök sem fogja felejteni szolgálatait. Parancsolj és mindnyájan elmennek.

Stanley tehát kiválasztott tíz embert és egy kormányost, kikkel elindulandó volt. A hátramaradtak felügyeletével Frank Pockock és Frederic Barker bizattván meg, Stanley 1875. márczius 8-án elindult a tavon. (Vége következik.)

Alsófe tének válas elnöklete tartotta gy nyat közli egyletünk

A jeg nos vajaso szadályozá bályrendel hoz fog b Szint

tetni a vé hasznos ugy a gy felismerho megye tö behivandó

Azon rendetlen felszedni, kérés int jegyzök f be és év Ezen imo legalább napság ig ne várjon annak fel

nak, egy get el — vezetes Pest-Pilis egyleténe viselőkhö feliratába lyeselvén tandónak állás biz vélemény lehessen iskolát, zett s ez

Ez hogy a bizottság ezáltal is helyt kö

Eng szer, s r melylyel „Közérde mint sze

Az Abrudbá kért a n oda véle ben egy igaz, de nyilvánit alkalmun könyvéb többségg is az a is N. ur gatja a és elem kivételé lett nyi hogy év : z a ku rávalalun ben van L

veszett kárára, annak átalija látja el jel csus engedél fizczamo Vagy t része. I pánfalv oda utv készsög hogy ö

holdban tettel r hogy u nyi pa hatmán nyeitö a tudó Az 1 A má

KÖZGAZDASÁG.

Különböző oltó kenőcsökről.

Hogy a t. gyümölcstermelő közönség az oltó kenőcsökre vonatkozó tudnivalókat e becses lapok hasábjain közel együtt találja, jónak látom a mult számban Buda ur által leirt Lucas-féle hidegen folyó oltóviasz folytatásául a t. olvasó közönséget még néhányféle oltó kenőcsessel megismertetni.

Oltó kenőcsök alatt minden olyan anyagot értünk, amelyvel az oltásnál ejtett sebeket illetőleg az érintkező felületek sebeit bekenjük s pedig azon eczéből, hogy ezáltal az oltó kenőcs nedvességnek az oltást sikerrel tenné tévő két főtenyésző behatásától megóvassanak. Ilyen anyagok pl. a tiszta agyag viasz, szurok, fagygyu, vastag terpentin stb. melyek különböző elegyek alakjában és módon az említett célra többé kevésbé kielégítő anyagokat szolgáltatnak.

Hogy bármily oltókenőcs jóságát illetőleg használhatóságának értékét megítélhessük, ismernünk kell ama tulajdonokat, melylyel egy jó oltó kenőcsnek birnia kell. Ezen tulajdonok a következőkbe foglalhatók össze:

1. Kell hogy az oltó kenőcs úgy hideg, mint meleg időben frissen ejtett, még meg nem szikkadt sebre is jól tapadjon vagyis minden időben s körülmény között használható legyen. 2. ne repedjen, 3. a nap melege le ne olvaszsa, 4. az eső le ne mossa, 5. a méhek s egyéb rovarok el ne hordják 6. a gyümölcsfára ne legyen káros befolyással 7. lehetőleg olcsó legyen.

Az olyan oltó kenőcs, mely mindezen az oltás sikerére lényegesen befolyó tulajdonságokat magában öszszpontostija, tökéletesen jónak mondható, míg minél kevésbé bír ezen tulajdonokkal, annál inkább veszt használhatóságát értékéből.

Az itt elősorolt jó oltó viaszhoz kötött kívánalmakat tekintve beláthatni, hogy nem oly igen könnyű egy ily mindenképen megfelelő anyagot előállítani, miért is sokan foglalkoztak s foglalkoznak ma is (különösen Franciaországban hol a phylloxera miatt a szőlők nagymérvű áoltása vált szükségessé) a legmegfelelőbb oltó kenőcs nem csekély jövedelmet ígérő előállításán.

Az oltó kenőcsöket, használhatóságukat tekintve, a következőképen osztályozhatjuk: megkülönböztetünk melegítő folyékony vagy röviden melegen folyó, hidegen folyó, gyúrható, ruha v. papirszelet tapasz.

Tekintsük röviden mindezen oltó kenőcsöket s azok készitési módját.

I. Melegen folyók.

Ezek csak melegítő folyékonyak s kenhetőek, miért is használhat előtt gyenge parázs tűzön (hogy az anyag meg ne égjen) felmelegítve azon elővigyázat mellett, hogy a kenőcs forrón a nemesítésre ne kerüljön használhatatlannak.

Anyagok	1. számú	2. számú	3. számú	Christ-féle
g r a m m o k				
Sárga viasz	240	200	—	500
Fehér szurok	480	600	750	250
Vastag terpentin	125	140	125	250
Fagygyu	125	30	125	—
Faolaj	30	30	—	—
Öszszesen	1000 gr.	1000 gr.	1000 g.	1000 g.

Ezen inkább csak anyagok arányaiban eltérő oltó kenőcsök leginkább a következő összetételekben készitettek.

Készitése ezen oltó kenőcsöknek igen egyszerű; abból áll, hogy az idézett anyagokat pontosan lemérjük s kellőleg öszszedarabolva egy, e célra szánt, edényben gyenge parázs tűzön vagy együttesen vagy ami ezülszerűbb előbb a viaszt s szurokot feloldjuk, ehhez a fagygyut s olajt hozzá adván keverés közt az egészet jól öszszeolvasztjuk, minek megtörténtével a vastag terpentin is beleszuszuk s midőn így pár percnyi, folytonos keverés mellett az anyagok jól öszszelegyedtek, az oltóviasz elkészült.

Eltekintve ama hátránytól, hogy ezeket csak tűzön melegen tartva lehet használni s a kenésnél óvatosan kell eljárni különösen az 1 és 2 szám alatti lehetőleg tökéletes oltó kenőcsöt szolgáltat s azon előnnyel is bír, hogy bármily időben használható, belőle aránylag igen csekély mennyiség szükséges a kenés után azonnal megkeményedvén a nemesítések könnyen kezelhetők lesznek, ami különösen a téli, v. kézbéli nemesítésnél, midőn a fászkákat nemesítés után el kell veremelnünk ültetnek lényeges szerepet játszik. Az érdőszegei vizezélér-képezdénél hol évente több ezer darab kerül ily nemesítés alá, ezen oltó kenőcsök folyton jó sikerrel használhattak, miért is ezeket ilyenmő nagyobb mérvű nemesítések foganatosítására ajánlhatom.

A Christ-féle oltó kenőcs, mely csak ruha v. papirszelet tapasz készítésére használhatók, szintén igen jó anyagot szolgáltat, miután azonban az 1. és 2. szám alatti készült oltó kenőcs ily célra is alkalmas és e mellett olcsóbb, azért ezt külön e eczéből készíteni nem tartom szükségesnek.

II. Hidegen folyó kenőcsök.

Mint nevük is mutatja, ezek melegítés nélkül is folyékonyak. Megemlíthetők ezek közül a mult számban leirtón kívül a következő öszszalkatokban készültök:

	Fehér szurok	90 %-es szesz	Lenmagolaj	Fagygyu
Dr. Lucas-féle	1 Ko.	10-12 gr.		
Lucas-féle javított	1 "	280 "	70 gr.	
Oberdick által változtatott	1 "	88 "		88 gr.

A hidegen folyó oltó kenőcsök készitési módja szintén igen egyszerű (még a mult számban leirté is), ha a következő eljárást alkalmazzuk.

Veszünk ugyanis egy nagyobb (ha lehet vas) főző edényt, s azt k. b. félig vízzel megtöltve a tűzre állítjuk.

Azután fogunk egy kisebb edényt (olyat, mely a nagyobbikba könnyen befér) s ebbe a már lemezt s kis darabokra tört fehér szurokot beletéve — a nagy edényben forrásnak indulván, a kis edényben lévő szurok is felolvad, midőn is a lenmagolajat, vagy Oberdick szerint a fagygyut hozzá adjuk s az egészet folytonos keverés mellett jól öszszeolvasztjuk. — Mig ezen dolgot végzük vagy ezt megelőzőleg már a lemezt szeszt a tűzhely gyengébb meleg részén bedugaszolt üveghen langyos megrege felmelegítjük (tehetjük ezt ép úgy vízfürdőben is, mint az oltó viaszszal.) Midőn az oltó kenőcs anyaga kellőleg öszszeolvadt és e szesz is felmelegedett akkor a kis edényt a forró vízből kivesszük s a szeszt vékonyan csurgatva folytonos gyors keverés mellett beletöltjük s az így elkészült anyagot jól zárható bádog-edénybe vagy bőszerű üvegebe öntjük.

A hidegen folyó oltó viaszokat mindig légmentesen elzárható edényekben hűvös helyen kell tartani, mert a szesz belőlük elpárologván, szemesessé változnak. Ha ezen állapot esetleg bekövetkeznék, úgy a bajon aként segíthetünk, ha az anyagot vízfürdőben újból fel kell melegítenünk, s gyors keverés mellett egy kevés borszeszt hozzá elegyítünk s ezáltal a kenőcs ismét használhatóvá válik.

Eltekintve a hidegen folyó oltó kenőcsök eme hátrányától s attól, hogy azokat hideg időben kevésbé jó használni, lehet ha más tekintetben a eczélnek megfelelően a melegen folyók felett határozottan előnnyel bírnak már csak azért is, mert ennél a nemesítés a kenést is maga teljesítheti, kevesebb készület igényel; óvatosság tekintetben pedig csak arra kell figyelni, hogy a kenés lehetőleg jól s oltó kenőcs gazdalkodással járjon.

A hidegen folyó oltó viaszok közül, a Lucas-féle javított oltó kenőcs minden esetre megérdemli azon dícséretet, melyben minden oldalról részeseül s méltó arra, hogy a gyümölcsfa nemesítés és tenyésztéssel foglalkozók azt használatba vegyék.

A hidegen folyó oltó viaszok között még a L' Homme Lefort-féle francia oltó kenőcsöt kell megemlíteni, mely jól lehet igen dícséret s kiállításokon arany és ezüst érmekeket nyert, nem ajánlható és pedig, mert kétszer oly nagy ára mellett sem felel meg jobban a kívánalomnak.

III. A gyúrható oltó kenőcs.

Ha mi az 1. és 2. szám alatt felemlített melegen folyó oltó kenőcsöket készítés alkalmával forró állapotban vízbe öntjük s abban eltartjuk, akkor egy oly tapasz nyerünk, mely kézzel könnyen gyúrható és ragaszható léend s mint ilyen gyúrható oltó kenőcs név alatt szerepel.

Mivel ezen oltó tapaszból a nemesítéshez aránylag sok szükségeltetik s mert legnagyobb vigyázat mellett is a kézhez ragadván, a nemesítésben is akadályoztat, ma már, midőn ennél sokkal jobb anyagokkal rendelkezünk, nem volna ezülszerű ezen oltó kenőcsöt használni.

IV. A papir- és ruhaszelet tapasz.

Ennek készitési módja abban áll, hogy az 1. 2. szám alatti, vagy a Christ-féle oltó viaszszal, midőn azt melegítés által higfolyóvá tettük, erős papirost vagy rongydarabokat egyik oldalán esettel bekenjük, s ha a kenőcs meghült, egy ujnyi széles, s nemesítendő alanyok vastagságához képest rövidebb hosszszab darabokra szabdadjuk.

Megjegyzendő azonban, hogy egyszerre csak anynyi szeletet kell előkészíteni, a mennyit két, három nap alatt elfogyaszthatunk, mert az oltó viasz több nap múlva elveszítvén ragadosságát, csak újból bekenés által válik használhatóvá.

Igen lényeges befolyást gyakorol a nemesítés sikerére nézve a nemesítések bekenés előtti megköztözése; mert tulajdonképen ez van hivatva arra, hogy a váglapokat öszszetartsa, a nemes galyat madarak általi lerágás és szelletörése ellen védje, a mire az oltó kenőcs nem képes, de nem is való.

Kötözésre alkalmas anyagok a hárs, ruhaszeletek, raffia palma és a vastag kötő pamut. Ezen anyagok között határozottan a pamut érdemel elsőseget és pedig mert vele a kötözés leggyorsabban eszközölhető, mivel legkevesebb oltó kenőcsöt pazarol, s végül most mindannyi közt legelősebb.

Igaz ugyan, hogy ennek is van hátránya t. i. hogy a fa, illetőleg a nemesítés vastagodtával jobban bevág mint más szélesebb kötélek, ezen azonban aként segíthetünk, hogy a kötéleket a nemesítések biztos öszszefonatával, vagy egészen leveszük. (s ezeket újból használat végett öszszegyűjthetjük) vagy pedig a gyengébbek biztosítása végett újból lasabban a nemesítés körül tekergetjük. Szoktak egyis eljárni, hogy a nemesítés hátlapján, illetve az alanyon a kötéleket jó éles késsel egy vágással keresztül metszik s az elvágott szalakat kissé szétnyitva, (hogy így a szalak biztos elvágásáról meggyőződést szerezzenek) addig míg az magától le nem hull, rajta hagyják, a mi által a nemes galy annélkül, hogy a további bevágástól félni lehetne, a letörés ellen némileg megóvatik.

A papir- és ruhaszelet tapasz, melynél a kenés a kötözéssel együtt jár, nem biztosítja kellőleg a nemes galyat a letörés ellen, miért is ennek nagyban alkalmazása, mivel a nemesítések fászkákkal kell megvédeni, nem monható ezülszerű eljárásnak.

Az itt röviden leirt oltó kenőcsök közül ezek után ugy hiszem mindenki kiválszthatja magának körülményeihez mérten a legezülszerűbbet s kis számítás alapján elkészítheti magának a kellő mennyiséget.

Tájékozásul az egyes oltó kenőcs árára nézve feljegyezhetem még, hogy a Lucas-féle hig folyó kenőcs pléh dobozban hozatal nélkül, 1/2 kilonkint 70 kr., megrendelhető Ernst Benarynál Erfurtban, L' Homme Lefort-féle 720 gr. tartalmú bádog szelencében 1 fnt 60 kr. megrendelhető Mauthner Ödön magkereskedésében Budapestrol.

Részemről azonban végül azt ajánlanám, hogy minden gyümölcstermelő maga állítsa elő oltó kenőcsét, mert az kifáradás mellett könnyen eszközölhető s minden esetre a legkevesebbe kerül, s már azért is jobb lesz a többieknél, mert azt magunk készitettük.

Morágyi István.

Nyomatott Pollák Mórál Nagy-Enyeden.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén 1882. ápril 21.

4% Magyar aranyjárdék	89.50
Magyar vasuti köleson	134.25
Magyar kel. vasuti államköt. I. kibocsátás	90.25
Magyar kel. vasuti államköt. II. kibocsátás	109.75
Magyar kel. vasuti államköt. III. kibocsátás	95.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	97.25
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	97.25
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény záradékkal	97.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	97.00
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.00
Magyar szőlőtermesztési kötvény	97.00
Magyar nyeresémi-sorsjegy-köleson	118.00
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	107.25
Osztrák járdék papirban	76.75
Osztrák járdék ezüstben	77.75
Osztrák járdék aranyban	93.75
1860-ki államsorsjegyek	129.75
Osztrák-magyar bankrészevény	812.00
Magyar hitelbank-részevény	221.50
Osztrák hitelintézet-részevény	298.00
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.55
20frankos arany (Napoleon'dor)	9.54
Német birodalmi márka	58.70

Felelős szerkesztő: Dr. Boros Gábor.

Kiadó-tulajdonos: Pollák Mór.

Van szereném a t. helyi és vidéki birtokos urakat tisztelettel figyelmeztetni hogy a legkönynyebben járó és e vidéken általános természetben részesült

perge ekéimet,

melyeket miután ez idén nagy mennyiséget szeresztem bé belőlük, míg a készlet tart az alábbi feltűnő olcsó áron árúszíthatom el u. m.

1 drb. szilárdan készült eke 4-es sz. ára 9 fnt 50 kr

1 " ugyanez 3-as " 11 fnt 50 kr

Mindezen ekék fatalgára is alkalmazhatók.

Ajánlom továbbá mindennemű gazdasági ezikkeimet, kítűnő szőlőkapaimat, vas láncos pattingókat, három ormós jó erős ásóimat, a legjobb szőlő- és hernyókóllókat,

Lucerna löhere, rétek javítására használt fűmag-vegyület, bizony hűnnek köröző répa nálam folyton nagy készletben kapható. A magvak esiraképesége meg van próbálva, bármelyiket biztosan ajánlhatom.

Minél számosabb látogatásért esd

Bisztritsány Lajos.

400 évnél tovább fennálló, legjobb, feilűlmulhatatlan hajnövesztő-szer.

A fej hajának fontartására és növényesének előmozdítására nincs jobb mint a minden világrészben oly ismert és híressé lett, orvosi tekintélyek által megvizsgált, a legfőbb és legbiztosabb és csodálatos és csodálatos eredmények által koronázott, 6 es. ktr. apostoli felsége I. Ferencz József Ausztria császára és Magyar s Csehország királyja által az öszszes es. ktr. államok és a magyar koronázásokról egész területére kizárólagos es. ktr. szabadalommal, illetőleg patenssel ellátott

családierő-kenőcs, melynek rendes használata által még a fej legkopaszabb részei is hajluská lesznek, szátrko és vörös haj sötét színt nyernek, a hajfaját erősíti, a kopaszkodás minden nemét v. hany nap múlva egészen elavóltija, a haj kihullását a legrovidebb idő alatt teljesen megszünteti, a hajnak természetes fényt ad, hullámalkak lesz és a legkésőbb korig megóvja azt a megöszsítéstől. Egy nagy tegely használati utasítással (több nyelven) postai székfüldéssel 1 fnt 50 kr. o. 6. Fő székfüldési raktár magyban, úgy egyes tegelyek ktr. szabadalom, tulajdonos. Fiala Alajos-nál, Bécs, IX. Bezirk Waisenhausgasse Nr. 11, a hova minden irásból ajánlatok a pénz készküldése mellett intézendők és leggyorsabban teljesíthetők. — Ismétlőközlök igen jó százelekben részeseülnek és minden helyből e vidéki lapban hirdetések. Legfőbbül illat. Kiállítás elégtus. Kértek világosan "családi erő-kenőcs" követelni.